

TILINPÄÄTÖS

2010





Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2010

186. toimintavuosi

Pääjohtajan katsaus

Pohjoismaisen ja yleensä länsimaisen parlamentaarisen demokratian perusteisiin kuuluu hyvin toimiva valtiontalouden ja yhteiskuntapolitiikan tavoitteiden saavuttamisen parlamentaarinen valvonta ja sille edellytykset ja tiedolliset perusteet antava riippumaton ulkoinen valvonta ja tarkastus. Talouden toimintaympäristön muutosten johdosta valtiontalouden hoidon jälkikäteisen valvonnan ja ulkoisen tarkastuksen merkitys eduskunnan toiminnan kannalta ovat lisääntyneet. Valtiontalouden tarkastusvirasto on eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin tapaan varsinaisen valtionhallinnon ulkopuolinen, perustuslaissa säädetty valvontaviranomainen. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan ja sen myötävaikutuksella tehtyjen valtiosääntöisten arviointien mukaan Valtiontalouden tarkastusviraston valtiosääntöisenä tavoitteena on varmistaa ja edistää luottamusta kansanvallan toimivuuteen ja hyvän hallinnon periaatteiden toteutumiseen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on osa perustuslaissa säädettyä eduskunnan finanssivaltaa eli valtaa päättää valtion tuloista ja menoista turvaavaa järjestelyä. Tarkastusviraston toiminnassa ja sen arvioinnissa korostuu näin eduskunnan näkökulma ja tarpeet ylimpänä valtioelimenä. Tarkastusviraston tarkoituksena on tuottaa eduskunnalle ja myös tarkastuskohteena olevalle hallitukselle ja sen alaiselle hallinnolle objektiivista ja päätöksenteossa hyödyllistä ulkoista tarkastus- ja valvontatietoa. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan arvion mukaan tarkastusvirasto on onnistunut hyvin pyrkimyksissään tukea eduskunnan valvontavaltaa ja tuottaa eduskunnalle hyödyllistä ja luotettavaa tietoa.

Tarkastusviraston tarkoituksena ei ole tuottaa eduskunnalle mahdollisimman paljon kriittisiä havaintoja. Tavoitteena ei ole arvostelevien lausuntojen ja kriittisen julkisuuden määrä. Tarkoituksena on ulkoisena tarkastajana vastuullistaa hallitusta ja hallintoa mahdollisimman hyvään ja tulokselliseen valtiontalouden hoitoon ja voimavarojen käyttöön. Tarvittaessa tämä edellyttää valmiuksia raportoida kriittisiäkin havaintoja ja johtopäätöksiä, mikä edellyttää korkeatasoista laatua, objektiivisuutta ja ammatillista harkintaa. Vastuullisen taloudenhoidon ja hyvän hallinnon kulttuurin luominen ja tukeminen sekä niille perustuvan hyvän yhteiskunnallisen luottamuksen ilmapiirin ylläpitäminen ovat tärkeitä vaikuttavuustavoitteita.

Valtiontalouden tarkastusvirasto hoitaa sille perustuslaissa säädettyä tehtävää tekemällä valtion tilintarkastuksen ja muuta laillisuustarkastusta sekä tuloksellisuustarkastusta ja finanssipolitiikan tietoperustan ja vaikuttavuuden tarkastusta. Kansainväliset ISSAI-standardit laillisuustarkastuksesta hyväksyttiin ja tulivat voimaan vuoden 2010 lopulla. Tarkastusvirasto on käynnistänyt ensimmäiset laillisuustarkastukset vuonna 2010 ja on kehittämässä laillisuustarkastuksesta käytännön tarkastustuotetta. Finanssipolitiikan tietoperustan ja vaikuttavuuden tarkastus muodostettiin omaksi tarkastustuotteeksi. Vuoden 2010 aikana valmisteltiin eduskunnalle erilliskertomuksena K 21/2010 vp. annettu ensimmäinen OECD:n ja IMF:n finanssipolitiikan ja budjetoinnin avoimuutta koskevien suositusten mukainen koko vaalikauden kattava raportti finanssipolitiikan ulkoisen arvioinnin tuloksista. Tilintarkastuksen ja tuloksellisuustarkastuksen menetelmiä ja näkökulmia yhdistäväksi tarkastustuotteeksi on kehitetty ohjausjärjestelmä tarkastus, jota koskevat tarkastusohjeet saatiin valmiiksi vuoden 2010 aikana. Ohjausjärjestelmä tarkastus pureutuu erityisesti siihen, miten ministeriön ja sen hallinnonalan ohjaus- ja johtamisjärjestelmä pystyy turvaamaan perustuslain 68 §:ssä ministeriöille säädettyjen tehtävien hoitamisen tuloksellisesti ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

Tilintarkastuksen tärkeänä yhteiskunnallisena tehtävänä ja tuloksena on ollut pitää esillä hyvän hallinnon ja siihen kuuluvan sisäisen valvonnan näkökulmaa sekä taloudellisuuden ja tuot-

tavuuden johtamisen ja siitä vastaamisen näkökulmia. Sisäisen valvonnan ja laajemmin hyvän hallinnon osalta tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota tarpeeseen kehittää lainsäädäntöä ja hallintoa niin, että uusissa palvelukeskuksissa ja osin myös ulkoistamista hyödyntävissä toimintamalleissa vastuut olisivat selkeitä ja prosessit toimivia. Tuottavuuden ja taloudellisuuden mittamisen tila on hitaasti parantunut, mutta taloudellisuuden ja tuottavuuden johtamisessa on edelleen kehitettävää.

Finanssipolitiikan tarkastukseen liittyvässä asiantuntijatoiminnassa on kansainvälisellä tasolla kiinnitetty huomiota Euroopan unionin vakausjärjestelyissä hyvää hallintoa ja vastuullisuutta turvaavien ulkoisen valvonnan järjestämiseen sekä valtioiden taseissa ja niiden ulkopuolella oleviin mittaviin vastuihin ja riskeihin. Tarkastusviraston aloitteet johtivat muun muassa näkökulman saattamiseen myös Eurooppa-neuvoston tarkasteluun.

Tuloksellisuustarkastuksessa painotetaan yhteiskuntapolitiikalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen ja tämän edellytysten eli yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmaa. Tuloksellisuustarkastuksista noin puolessa oli keskeisesti esillä vaikuttavuuden näkökulma ja tätä on erityisesti korostettu eduskunnalle valtiopäiväasiakirjoina annettavissa tarkastusviraston eduskuntakertomuksissa. Tuloksellisuustarkastuksissa esitettyjen tarkastusviraston suositusten toteutumisen aste on erittäin korkea, vaikka tuloksellisuustarkastuksissa on otettu esille yhä laajempia ja yhteiskunnallisesti vaikeampia kysymyksiä. Kannanottojen ja suositusten toteutumista koskevan seurannan perusteella tarkastusviraston kannanotoista 72 prosenttia oli toteutunut merkittävässä määrin. Täysin tai lähes täysin oli toteutunut 42 prosenttia. Suositukset ovat merkittävässä laajuudessa toteutuneet myös lainsäädännössä. Hyvä tulos tässä suhteessa johtuu myös eduskunnan ja sen tarkastusvaliokunnan sekä Valtiontalouden tarkastusviraston yhteistoiminnan onnistumisesta.

Kertomusvuosi oli vaalikauden 2007–2010 viimeinen kokonainen vuosi. Vaalikaudella 2007–2010 parlamentaarista valvontaa uudistettiin ja vahvistettiin perustamalla tarkastusvaliokunta. Merkittävä kehittämistehtävä olikin luoda käytännöt tarkastusvaliokunnan ja Valtiontalouden tarkastusviraston yhteistoiminnalle ja tietojenvaihdolle kummankin oman riippumattoman tehtävän puitteissa. Tarkastusvaliokunnan ja tarkastusviraston välille on luotu hyvät yhteistoimintaa- ja tietojenvaihtoa koskevat menettelyt, jotka ovat osaltaan vahvistaneet eduskunnan finanssivaltaa ja siihen liittyvää valvontavaltaa. Tarkastusvirasto on eduskuntaraportoinnissa nostanut yhteiskunnan strategisia kysymyksiä tarkastusvaliokunnassa ja eduskunnassa tehtävän strategisen arvioinnin ja keskustelun kohteeksi. Hyvin toimiva parlamentaarinen ja ulkoinen valvonta osaltaan tukevat hyvän taloudenhoidon kulttuuria. Taloudenhoito on kestävämmällä pohjalla kuin jos vastuullisen talous- ja finanssipolitiikan ja taloudenhoidon perään katsominen olisi yksinomaan vain esimerkiksi valtiovarainministeriön varassa. Yhteiskunta ja kansalaiset voittavat laajemmasta sitoutumisesta ja vastuullistamisesta hyvään taloudenhoitoon ja sen turvaamiseen. Euroopan unionin useiden jäsenvaltioiden julkistalouksien kriisi on osoittanut, mikä suuri arvo pitkäjänteisellä sitoutumisella vastuulliseen taloudenhoitoon ja hyvään hallintoon on koko yhteiskunnan kannalta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto sai kertomusvuonna tehtäväkseen puoluerahoituksen avoimuutta turvaavan laillisuusvalvonnan. Tarkastusvirasto on näin vaali- ja puoluerahoituksen avoimuuden ja laillisuuden ylin laillisuusvalvoja. Uuden tehtävän toteuttaminen on edellyttänyt tarkastusviraston historian mittavinta tietojärjestelmän kehittämisprojektia. Uusi kansalaisia ja mediaa sekä puolueita ja ehdokkaita palveleva järjestelmä saatiin avatuksi määräajassa.

Tarkastusviraston saadessa uusia tehtäviä on tarkastusvirastolta odotettu muun eduskunnan tapaan osallistumista tuottavuustoimiin ja henkilöstön määrän kääntämistä laskevalla uralle. Tarkoituksena on, että eduskunta voisi näyttää esimerkkiä. Tarkastusvirasto on käynnistänyt oman vakaus- ja tehokkuusohjelman, jolla pyritään tuottavuuden ja taloudellisuuden aitoon parantamiseen sekä siihen, että lisääntyneet tehtävät voidaan hoitaa nykyistä niukempi-

en henkilöstövoimavarojen puitteissa. Vakausohjelman pyrkimyksenä on toisaalta antaa henkilöstölle turvallinen ja motivoiva työympäristö. Tarkastusviraston keskeisen taloudellisuutta kuvaavan tunnusluvun eli suoritepäivän hinnan kehitys kertoo myönteisestä taloudellisuuden kehityksestä. Suoritepäivän hinta on laskenut neljä prosenttia 830 eurosta 796 euroon.

Suomessa 2000-luvulla taloudenhoidon ulkoinen tarkastus on saanut sille pohjoismaisissa ja länsieurooppalaisissa parlamentaarisisissa demokratioissa kuuluvan merkityksen. Vuonna 2000 voimaan tulleen uuden perustuslain ja vuonna 2007 perustuslain muutoksella tehdyn tarkastusvaliokunnan perustamisen ja valtiontilintarkastajien lakkauttamisen myötä tarkastusviraston suorittama ulkoinen



tarkastus on siirtynyt hallinnollisesta virastotyöstä hyvin vaikutusvaltaiseksi ja vastuulliseksi ulkoisen tarkastuksen työksi. Vaativuudeltaan ja vastuullisuudeltaan se vastaa sisällöltään nykyisin pörssi-yhtiön ulkoisen tilintarkastajan tehtävää. Tämän vuoksi tarkastustyön laadusta tulee erityisesti huolehtia. Samoin tulee huolehtia tarkastuskohteiden oikeudenmukaisesta kohtelusta ja siitä, että kohteet voivat kaikissa tilanteissa ja mahdollisista näkemyseroista huolimatta kokea tullessaan oikein ja oikeudenmukaisesti kohdelluiksi. Kohteiden oikeudenmukaisen kohtelun tunteen varmistamista on edelleen tarvetta kehittää.

Ulkoisen tarkastuksen työn suuri ja lisääntyvä vastuullisuus ja ulkoiseen tarkastukseen kohdistuneet lisääntyneet odotukset asettavat merkittäviä haasteita henkilöjohtamiselle ja henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimiselle. Työhyvinvoinnin ongelmana on tehtyjen laajojen henkilöstökyselyiden mukaan osalla henkilöstöä oleva riittämättömyyden tunne ja kuormitus. Ilmapiiirin paraneminen ei ole ollut vauhdiltaan ylimmän johdon tavoitteiden mukaista. Toisaalta työhyvinvoinnin ongelmista usein viestivä lyhytaikaisten poissaolojen määrä on suhteessa muuhun eduskuntaan ja valtionhallintoon pienempi ja yleensäkin hyvää tasoa. Kertomusvuonna tarkastusvirastossa sairauspoissaoloja oli 7,3 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Tarkastusvirastossa jäädytään tyypillisesti eläkkeelle vasta lähes 67 vuotiaana. Tarkastusviraston työsuojelutarkastuksessa aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueiden käyttämien Valmeri- ja Halmeri -kyselyiden perusteella tarkastusvirasto on selkeästi paremmassa tilanteessa kuin vertailukelpoiset julkishallinnon työpaikat ja kuuluu monilla osa-alueilla parhaaseen neljännekseen. Työsuojelutarkastuksessa suoritettujen haastatteluiden tulosten perusteella kuitenkin kuormittavuuden hallintaan ja ehkäisyyn on tarpeen kiinnittää huomiota. Työhyvinvointia onkin pyritty parantamaan lukuisilla vuonna 2010 aloitetuilla toimenpiteillä. Niistä tärkeimpiä ovat aikaisempaa realistisempi tarkastustehtävien suunnittelu ja johtamisen kehittäminen johtamisvalmennusohjelmalla ja muilla toimenpiteillä. Tiimityötä ja yhteistä ongelmanratkaisua lisätään. Joustavuutta ja työn organisointimahdollisuuksia on lisätty ottamalla käyttöön etätömahdollisuus niissä tehtävissä, joihin se sopii. Etätö on vapaaehtoista ja sopimukseen perustuvaa ja sitä voi olla enintään 16 päivää kuukauden noin 20 työpäivästä. Joustava etätömahdollisuus on otettu myönteisesti vastaan.

Kokonaisuutena Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuus vuonna 2010 on ollut erinomaisella tasolla. Tulos on tehty koko henkilöstön yhteisvoimin. Kiitos tästä erinomaisesta suorituksesta isänmaan hyväksi kaikille tarkastusvirastolaisille.

Tuomas Pöysti

Sisällys

Pääjohtajan katsaus	5
1 Toimintakertomus	11
1.1 Vaikuttavuus	11
1.1.1 Viraston eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus	12
1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa	12
1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan	13
1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen kehitykseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan ympäristöön	13
1.2 Tuotokset ja laadunhallinta	14
1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	14
1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	15
1.2.3 Tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminta	16
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	18
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	18
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	18
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	20
1.5 Tilinpäätösanalyysi	24
1.5.1 Rahoituksen rakenne	24
1.5.2 Talousarvion toteutuminen	24
1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma	24
1.5.4 Tase	24
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	25
1.7 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	25
2 Talousarvion toteutumalaskelma	26
3 Tuotto- ja kululaskelma	27
4 Tase	28
5 Liitetiedot	29
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	33
LIITTEET	
Organisaatio ja tehtäväjako	35
Loppusuoritteet vuonna 2010	36

1 Toimintakertomus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on suoraan perustuslaissa säädetty, varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen tarkastus- ja valvontaviranomainen.

Tarkastusviraston perustuslaissa säädettyinä tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta ja laillisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista. Tarkastusvirasto toteuttaa tätä tehtäväänsä suorittamalla tuloksellisuustarkastusta, tilintarkastusta, laillisuus- ja asianmukaisuustarkastusta (laillisuustarkastus) sekä näitä tarkastusmenetelmiä yhdistävää finanssipolitiikan tietoperustan ja vaikuttavuuden tarkastusta. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii Suomessa Lissabonin sopimuksen mukaisena kansallisena tilintarkastuselimenä, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa unionin varojen ulkoisessa valvonnassa.

Tarkastusviraston tehtäväksi on sen perustuslaillisen tehtävän lisäksi laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) säädetty vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen, vaalirahoitusilmoitusten julkistaminen ja vaalirahoitusilmoitusten tarkistaminen. Puoluelaisissa (10/1969, muutettu 683/2010) tarkastusviraston tehtäväksi on säädetty valvoa puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen toiminnassa puolueiden vastaanottamaa tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista.

1.1 Vaikuttavuus

Tarkastusvirasto tukee eduskuntaa sille kuuluvan lainsäädäntövallan ja valtiontaloudellisen vallan ja valvontavallan käytössä ja on si-

ten osa eduskunnan finanssivaltaa toteuttavaa ja turvaavaa perustuslaillista järjestystä.

Tarkastusviraston perimmäisenä päämääränä on edistää tuloksellista ja korkealaatuista valtion taloudenhoitoa.

Tarkastusvirasto varmistaa, että valtion varat kerätään ja valtion varoja hoidetaan ja käytetään lain ja eduskunnan päätösten mukaisesti ja järkevästi. Keskeisenä näkökulmana on varmistaa, että valtion talousarvion ja valtion tulojen keräämiseen ja valtion varojen käyttämiseen liittyvän lainsäädännön yhteydessä asetetut yhteiskuntapoliittiset tavoitteet saavutetaan ja että hallitus ja hallinto ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimiin niiden saavuttamiseksi.

Valtiontalouden ulkoisen tarkastuksen yhteiskunta- ja kansalaistulokset, ja siten toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus, muodostuvat kolmella alueella.

Tarkastusviraston toiminnan merkittävin vaikuttavuuden alue on tarkastuksen ennaltaehkäisevä ja vastuullistava vaikutus. Kaksi muuta vaikuttavuuden aluetta ovat taloudellisuus- ja tuloksellisuustietojen sekä hallinnon sisäisen valvonnan ja ohjauksen toimivuuden varmentaminen sekä tarkastuksella aikaan saatavat konkreettiset korjaukset ja kehittämistoimet. Varmennustehtävä osaltaan tukee tulevaisuudessa tehtävää taloudellista päätöksentekoa varmentamalla päätöksenteon tietoperustaa.

Vuonna 2010 tarkastusvirasto eriytti finanssipolitiikan tietoperustan ja vaikuttavuuden tarkastuksen omaksi tarkastuslajikseen ja aloitti aikaisemmin sekä tuloksellisuustarkastukseen että tilintarkastukseen sisältyneen laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen kokoamisen tilintarkastuksen toimintayksikköön. Laillisuustarkastuksen kehittämistyön lähtökohtana on järjestää uusin ISSAI-standardien mukainen erikseen raportoitava laillisuustarkastus selkeästi profiloituksi tarkastustuotteeksi. Laillisuustar-

kastusta suunnataan erityisesti valtionapuja ja valtiontukijärjestelmien sekä valtion uusiin konsernipalveluihin ja konserniohjauksen liittyviin laillisuusriskeihin ja hyvän hallinnon riskeihin. Kertomusvuonna käynnistettiin ensimmäiset keväällä 2011 raportoitavat erilliset laillisuustarkastukset. ISSAI-laillisuustarkastusstandardit hyväksyttiin INCOSAI-kongressissa Etelä-Afrikassa syksyllä 2010. Lisäksi tarkastusvirastossa vahvistettiin edelleen tuloksellisuustarkastuksen vaikuttavuusnäkökulmaa.

Tarkastustoiminnan tuotteistamisella pyritään parantamaan tarkastustoiminnan profilointia, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Tämä tukee myös tarkastusviraston viestintää sekä parantaa tarkastusten vaikuttavuutta.

1.1.1 Viraston eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus

Tarkastusviraston tarkastustoiminta kohdennetaan valtiontalouteen ja taloudenhoitoon kohdistuvien riskien perusteella. Tarkastusvirastossa laadittiin vuonna 2010 toinen valtion- ja kansantalouden riskianalyysi, joka ohjaa tarkastussuunnittelua ja riski- ja toimintaympäristöanalyysijä. Tarkastusviraston toiminnan suunnittelu perustuu riskianalyysien esiin nostamaan näkemykseen kansan- ja valtiontalouden ja niiden toimintaympäristön kehityksen strategisista riskeistä, valtion talousarviotaloudesta, ministeriöiden hallinnonaloista ja merkittävistä poikkiallinnollisista asiakokonaisuuksista sekä tarkastusviraston tarkastuskohteista.

Tarkastusvirasto seuraa eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen perusteella eduskunnan kannanottojen toteutumista, jos niissä on edellytetty hallituksen raportointia asiasta tai jos tarkastusviraston tarkastustoiminta on kohdistunut kannanottoon liittyviin asioihin. Tästä tarkastusvirasto raportoi vuosittain eduskunnalle annettavassa vuosikertomuksessaan. Esimerkiksi tietoyhteiskuntahankkeita, valtion kassanhallintaa ja verotuksia koskeneiden tarkastusten kannanottojen

vaikutus kyseisissä asioissa tapahtuneeseen kehitykseen on ollut merkittävä.

Tarkastusvaliokunnan mietinnöissä esille nostetut asiat perustuvat pääsääntöisesti tarkastusviraston kertomuksissa eduskunnalle esitettyihin keskeisiin havaintoihin ja kannanottoihin. Eduskunnan kannanotot liittyvät merkittäviin asioihin, joissa muutosten aikaansaaminen on hidasta. Sen vuoksi kannanottoon liittyvää asiaa seurataan myös pidemmällä ajanjaksolla. Vuosittain eduskunta on antanut 2–4 kannanottoa, joihin on liitetty hallituksen raportointivelvollisuus.

1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa

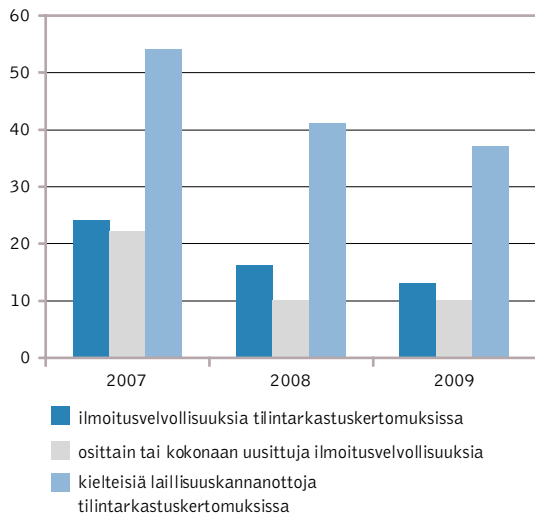
Tarkastusvirasto seuraa oman raportointinsa vaikutuksia ja tarkastushavaintojen perusteella aloitettuja toimia. Tämä osaltaan tehostaa tarkastustoiminnan ennaltaehkäisevää ja vastuullistavaa vaikutusta.

Tuloksellisuustarkastus seuraa tuloksellisuustarkastusraportteihin sisältyneiden kannanottojen vaikutuksia. Yksittäisten tuloksellisuustarkastusten vaikutuksia arvioidaan jälkiseurannalla. Jälkiseurannassa selvitetään tarkastuksen kannanottojen ja hallinnolle asetettujen suositusten toteutumista.

Vuonna 2010 valmistui yhdeksän jälkiseurantaraporttia, joissa arvioitiin yhteensä 31 tarkastusviraston antaman suosituksen toteutumista. Täysin tai lähes täysin toteutuneiden suositusten osuus pysyi edellisvuoden tasolla. Vuosina 2009 ja 2010 toteutuneiden suositusten määrä on ollut selkeästi aiempaa korkeampi.

Jälkiseurannassa seuratuista suosituksista 42 prosenttia oli toteutunut täysin tai lähes täysin, 29 prosenttia oli toteutunut josain määrin ja 29 prosenttia oli toteutunut vain vähän tai ei ollut toteutunut lainkaan.

Tilintarkastus seuraa tilintarkastuksiin perustuvia ilmoitusvelvollisuuksia ja kielteisiä laillisuuskannanottoja.



Kuvio 1 Tilintarkastuksiin perustuvat ilmoitusvelvollisuudet ja kielteiset laillisuuskannanotot

1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan

Kansalaisten luottamus asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan perustuu laadukkaaseen, objektiiviseen ja johdonmukaiseen tarkastus- ja asiantuntijatyöhön sekä viranomaistehtävän hoitoa koskevaan viestintään. Edellisen maineselvityksen, jossa on arvioitu tarkastusviraston toiminnan vaikutusta kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan, tarkastusvirasto on toteuttanut vuonna 2008. Tämän selvityksen mukaan vain joka viides vastaajista ilmoitti tuntevansa tarkastusviraston toimintaa. Toimintaa tuntevien kansalaisten mielikuvat tarkastusvirastosta olivat neutraaleja.

Tarkastusviraston viestintä ja toiminta julkisuudessa noudattaa INTOSAI:n raportointia ja julkisuutta koskevia periaatteita sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastusvirasto pyrkii mahdollisimman luotettavaan ja objektiiviseen tapaan toimia julkisuudessa siten, että tarkastusviraston viestinnässä

korostuu olennaisten tarkastushavaintojen objektiivinen, selkeä ja tosiasioihin perustuva viestintä. Tarkastusviraston oman toiminnan tehokkuus- ja vakausohjelman yhteydessä viraston viestintä- ja julkaisu- toimintot siirrettiin osaksi johdon tuen toimintayksikköä. Tämä osaltaan korostaa tarkastusviraston viestinnän ja julkisuudessa toimimisen merkitystä.

1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen kehitykseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan ympäristöön

Tarkastusvirasto kohdisti vuonna 2010 kansainvälisen yhteistyön painopistealueita finanssipolitiikan, finanssi- ja talouskriisin ja sen hoidon edellyttämään tarkastukseen sekä ympäristökysymyksen tarkastukseen. Finanssi- ja talouskriisin edellyttämää yhteistyötä kansallisten tarkastusvirastojen kanssa toteutettiin toimimalla INTOSAI Task Force Global Financial Crisis -työryhmässä alatyöryhmän puheenjohtajana ja toimimalla aktiivisesti INTOSAI:n kahdessa muussa työryhmässä (Working Group on Key National Indicators ja INTOSAI Working Group on Public Debt). Lisäksi tarkastusvirasto toimi Euroopan unionin ylimpien tarkastuselinien muodostaman yhteyskomitean alaisuudessa toimivan finanssipolitiikan tarkastukseen kohdistuvan verkoston puheenjohtajana yhteistyössä Ruotsin tarkastusviraston kanssa. Ympäristökysymyksen kansainvälisen tarkastuksen yhteistyötä toteutetaan toimimalla aktiivisesti INTOSAI:n työryhmässä (Working Group on Environmental Auditing).

Tarkastusviraston kansainvälinen yhteistyö on suunnattu tavalla, joka tukee viraston työtä valtiontalouden strategisiin riskeihin liittyvissä kysymyksissä tai tuo muutoin esiin kansainvälisten ilmiöiden ja riskien kansallisia ulottuvuuksia. Tarkastusvirasto ei siten ole toiminut aktiivisesti INTOSAI:n puitteissa kehittyvien maiden ylimpien tarkastusviranomaisten toiminnan kehittämisessä.

Valtiontalouden tarkastusta koskeva standardointityö toteutetaan kansainvälisenä yhteistyönä. Tarkastusvirasto ottaa huomioon omaa ohjeistustansa ja laadunhallintaa kehittäessään kansainväliset ISSAI-standardit. Vuonna 2010 laadittiin laillisuus- ja asianmukaisuustarkastusta koskevia tarkastusviraston tarkastusohjeita, jotka ottavat huomioon ISSAI-standardit 4000–4999. Lisäksi vuonna 2010 päivitettiin tuloksellisuustarkastuksen ohjeistusta.

1.2 Tuotokset ja laadunhallinta

1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 6 §:n nojalla tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kaksi kertomusta, jotka perustuvat Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamaan tilintarkastukseen, laillisuus- ja asianmukaisuustarkastukseen sekä tuloksellisuustarkastukseen ja näitä tarkastuslajeja yhdistävään finanssipolitiikan tarkastukseen.

Erilliskertomus valtion varainhoitovuoden 2009 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta (K 13/2010 vp) annettiin eduskunnalle 18.5.2010. Erilliskertomuksessa annettiin eduskunnalle tilintarkastuskertomus valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2009 sekä esitettiin tarkastusviraston kannanotot tilinpäätöskertomuksen yhteiskunnallisista vaikuttavuustiedoista. Lisäksi erilliskertomuksessa käsiteltiin tilinpäätöskertomuksessa esitettyä arviota valtiontalouden kehysten noudattamisesta, valtiontalouden kehysmenettelyä ja finanssipolitiikan raportointia.

Vuosikertomus tarkastusviraston toiminnasta (K 20/2010 vp) annettiin eduskunnalle 14.9.2010. Vuosikertomuksessa esitettiin tarkastusviraston tarkastus- ja asiantuntijatoiminnan tulosten perusteella muodoste-

tut johtopäätökset valtion taloudenhoidon ja hallinnon tilasta sekä yhteenvetotiedot eduskunnan kannalta tärkeimmistä tarkastushavainnoista. Vuosikertomuksessa esitetään eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen johdosta esittämien kannanottojen toteutumista koskevat havainnot.

Vuonna 2010 valmistui 11.1.2011 eduskunnalle annettu erilliskertomus (K 21/2010 vp) valtiontalouden kehysmenettelyn toimivuutta ja vaikuttavuutta finanssipolitiikan hallintavälineenä koskevasta tarkastuksesta, joka on OECD:n suositusten mukainen koko vaalikauden kattava finanssipolitiikan ulkoisen arvioinnin tarkastusraportti.

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) 10 §:ssä on säädetty Valtiontalouden tarkastusviraston vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontatehtävästä ja tästä tehtävästä eduskunnalle vaalikohtaisesti annettavista kertomuksista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi vuonna 2010 kertomuksen eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2009 Loviisan kunnallisvaaleista (K 16/2010 vp) sekä vuoden 2009 uusituista kunnallisvaaleista Karkkilassa, Kauniaisissa ja Vihdissä (K 12/2010 vp) ja vuoden 2009 europarlamenttivaaleista (K 1/2010 vp).

Tilintarkastus on tarkastusviraston tulostavoiteasiakirjan mukaisesti raportoinut vuonna 2010 varainhoitovuoteen 2009 kohdistuvan valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen tilintarkastuksen ja antanut 118 kirjanpitoyksikköä, talousarvion ulkopuolista valtion rahastoa tai ministeriön tulohajauksessa olevaa virastoa koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tuloksellisuustarkastus on vuonna 2010 saanut päätökseen 21 tarkastusta. Näistä 15 raportoituihin tarkastuskertomuksena, yksi osana viraston erilliskertomusta ja yksi selvityksenä. Neljä tarkastusta päätettiin kirjeeseen. Jälkiseurantaraportteja tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna laatinut yhdeksän kappaletta. Tavoitteena ollut tarkastuskertomusten määrää, 20 valmistunutta tarkastuskertomusta ja 18 jälkiseurantaraporttia, ei

saavutettu. Tämä johtui pääosin käytettävissä olleiden henkilöstöresurssien toteutumisesta viisi prosenttia suunniteltua pienempänä ja siitä, että jälkiseurantoja siirrettiin seuraaville vuosille seurantakohteissa käynnissä olevien kehittämishankkeiden takia.

Tarkastusvirasto vastaanotti vuonna 2010 20 (2009 20 kpl) valtion viranomaisen tekemää ilmoitusta toiminnassaan tehdystä valtion varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä.

Lisäksi valtion virastot ja laitokset ilmoittivat tarkastusvirastolle kuusi tapausta (2009 5 kpl), joissa oli kyse valtionavun saajan epäilystä väärinkäytöksestä. Tarkastusvirasto on myös saanut tiedoksi tukien valvontaa koskevat ilmoitukset EU-tukia hallinnoivilta virastoilta.

Tarkastusvirasto vastaanotti kertomusvuoden aikana 48 yksityishenkilöiden ja yhteisöjen tekemää valtiontalouden koetua epäkohtaa koskevaa kantelua (2009 65 kpl). Kanteluasioita käsiteltiin kertomusvuoden aikana yhteensä 57 (2009 63 kpl ja 2008 43 kpl).

Tarkastusvirasto valmistautui vuoden 2010 aikana lisäksi puoluelaisissa (10/1969, muutettu 683/2010) säädettyjen tehtävien toteuttamiseen. Tarkastusvirasto antoi puoluelain nojalla kolme määräystä puoluelaisissa säädettyjen tietojen toimittamisesta tarkastusvirastolle ja ilmoitusten tietosisällöstä. Määräyksiä täydennettiin lisäksi kahdella erillisellä ohjeella. Lisäksi tarkastusvirasto vahvisti vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalirahoitusilmoituksia koskevat ohjeet ja lomakkeet vuoden 2010 aikana.

1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtiontalouden tarkastusviraston laatu- ja politiikka on esitetty laadunhallintatyöryhmän loppuraportissa. Laatu- ja politiikkakirjauksessa on tuotu esille tarkastusviraston erityis- asemasta ylimpänä valtiontalouden tarkastajana seuraava toiminnan laadun erityisen tärkeä asema. Tästä seuraa laatu- ja politiikka-

sa esille tuotu tarkastusviraston sitoutuminen jatkuvaan oman toiminnan kehittämiseen ja toimintojen läpinäkyvyyteen. Tarkastusviraston ohjeistus perustuu sekä ylimpien kansallisten tarkastusvirastojen kansainvälisiin standardeihin että muihin yleisesti hyväksytyihin tarkastuksen ja arvioinnin standardeihin.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminnan laadunvarmennus- ja laadun- tarkastustoiminta on ohjeistettu tilintarkastuksen ja tuloksellisuustarkastuksen ohjeissa. Tarkastuksen toimintayksiköt vastaavat tarkastustyön laadunhallinnasta siten, että tarkastustoimintaan kohdistetaan toimintayksiköiden sisäistä laaduntarkastusta, jolla pyritään varmistumaan siitä, että tarkastusviraston tarkastusraportointi perustuu ohjeiden mukaisesti dokumentoituun ja suoritettuun tarkastustyöhön.

Tilintarkastuksen laadunhallinnan tavoitteena on, että kaikki tilintarkastukset suoritetaan tarkastusviraston tilintarkastusohjeen vaatimusten mukaisesti. Tilintarkastuspäällikkö valvoo tarkastusten tarkastusohjeen mukaisuutta osana ohjaustehtävänsä. Tarkastuksenaikaisen valvonnan lisäksi toimintayksikössä tehtiin sisäistä laaduntarkastusta ristiinvalvontoina, joissa tilintarkastusryhmien esimiehet saivat tehtäväkseen toisessa tarkastusryhmässä suoritettujen tilintarkastusten laaduntarkastuksen.

Tilintarkastuskertomusten aikataulutavoitteena oli, että vuoteen 2009 kohdistuneet ministeriöiden tilintarkastukset (12 kpl) valmistuvat 14.5.2010 mennessä (2008 15.5.2009 mennessä), muiden kirjantarkastusyksiköiden ja virastojen ja laitosten tilintarkastukset (106 kpl) 7.5.2010 mennessä (2008 8.5.2009 mennessä) sekä valtion tilinpäätöksen tarkastus 17.5.2010 mennessä (2008 29.5.2009 mennessä).

Tilintarkastuskertomukset valmistuivat tavoitteen mukaisesti. Aikataulutavoitteiden saavuttamistasoa voidaan pitää erittäin hyvänä.

Tilintarkastuskertomukset julkaistiin tarkastusviraston kotisivuilla ja painettu kokoomajulkaisu jaettiin keskeisille sidosryhmille.

Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö arvioi valmistuneiden tarkastusten tarkastusohjeiden mukaisuutta siten, että valmistuneen kertomuksen arvioinnin tekee tarkastusprosessiin osallistumaton päällikkö. Sisäisen arvioinnin perusteella eniten kehitettävää on tarkastushavaintojen esittämisessä ja erityisesti taloudellisesti merkittävien asioiden esiintuomisessa.

Tuloksellisuustarkastusten toiminnallisen tehokkuuden tavoitteena on, että aloitettu tarkastuskertomus valmistuu 18 kuukauden kuluessa. Tällä pyritään varmistamaan tarkastustulosten ajankohtaisuus ja siten myös vaikuttavuus. Vuonna 2010 7 tarkastusta 15 valmistuneesta tarkastuksesta valmistui tavoitteen mukaisessa aikataulussa. Tämän lisäksi neljä tarkastusta päätettiin kirjeeseen. Vaikka tarkastuskertomusten valmistumisen aikataulutavoitetta ei täysin saavutettu, niin tärkeimpien tarkastustulosten ajankohtaisuus ja vaikuttavuus saavutettiin.

Tarkastusviraston sisäisen laadunhallintatoiminnan lisäksi tarkastusvirastossa on päätetty toteuttaa strategiakauden aikana ulkoinen vertaisarviointi sekä asettaa erillinen ulkopuolinen asiantuntijaelin, laatulautakunta, jonka tehtävänä on lausua arvionsa tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminnasta. Ulkoisen vertaisarvioinnin toteuttamisen valmistelu aloitettiin vuonna 2010.

Vuonna 2010 toteutettiin IT Audit Self Assessment EUROSAI-järjestön IT-työryhmän tukemana.

Vuonna 2010 tarkastusvirasto osallistui Norjan tarkastusvirastossa (Riksrevisjonen) suoritettavaan ulkoisen vertaisarviointiin yhteistyössä tilintarkastustuomioistuimen ja Itävallan tarkastusviraston kanssa.

1.2.3 Tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminta

Tarkastusviraston toimintayksiköt vastaavat toimintansa laadusta ja pitävät yllä toimintansa edellyttämää laatujärjestelmää. Toimintayksiköiden laatujärjestelmät perustuvat ajantasaiseen tarkastus- ja toimintaoh-

jeistukseen, tarkastusprosessin aikaiseen laatua varmistavaan ohjaukseen ja valvontaan sekä jälkikäteiseen laaduntarkastamiseen. Laatujärjestelmän avulla toimintayksiköt varmistuvat toimintansa tasaisen korkeasta laadusta, ehkäisevät ja rajoittavat mahdollisten laatu-poikkeamien vaikutusta sekä tuottavat perustietoa yksikön toiminnan laadun edelleen kehittämiseksi.

Tarkastusvirasto tukee ja koordinoi toimintayksiköiden laatutyötä viraston yhteisen laatu- ja toimintaohjeistuksen, kansainvälisten tarkastusalan standardien seurannan ja toimeenpanon tuen sekä toimintayksiköiden laatutyötä koordinoivan pysyvän työryhmän kautta.

Laadunhallinnan kehittäminen

Kertomusvuonna tarkastusvirasto antoi tarkastustoiminnan laatujärjestelmää koskevan yleisen ohjeen. Vireillä on myös ollut asiantuntijatoiminnan laadunhallintaa koskevan yleisen ohjeen valmistelu. Lisäksi kertomusvuonna käynnistettiin hanke, jonka avulla tullaan varmistamaan, että tarkastusviraston tarkastusohjeet muodostavat johdonmukaisen ja selkeän, ISSAI-standardikehikkoon liittyvän kokonaisuuden.

Tilintarkastuksen toimintayksikössä laadunhallinnan kehittämiseksi on edelleen kiinnitetty erityistä huomiota vakiintuneisiin työpaperikäytäntöihin.

Tuloksellisuustarkastus saattoi kertomusvuonna päätökseen ohjeuudistuksen. Yksikössä käynnistettiin myös alemmantasoisten ohjeiden valmistelu, kertomusvuonna laadittiin ja vahvistettiin muun muassa erillinen ohjausjärjestelmätarkastusohje. Osana laatutyötä toteutettiin kattava uusien ohjeiden käyttöönottokoulutus.

Tuloksellisuustarkastuksen tarkastusprosessia kehitettiin kertomusvuonna. Keskeisenä pyrkimyksenä oli, että laatu- ja henkilöriskien hallinnan parantamiseksi tarkastuksia tehdään jatkossa pääsääntöisesti useamman tarkastajan yhteistyönä.

Laadunvarmistus

Tilintarkastuksen laadunvarmistus on sisäänrakennettu kaikkiin tilintarkastuksen prosesseihin. Tilintarkastusprosessi ja sen laadunvalvontapisteet on kuvattu tilintarkastusyksikön tarkastusohjeessa, joka laadittu INTOSAIn vahvistamien ISSAI-standardien pohjalle. Tilintarkastuksen laadunvalvontapisteet on lisäksi koottu yhdeksi kokonaisuudeksi erilliseen ohjeasiakirjaan.

Tilintarkastusohjeen lähtökohtana ovat ISSAI-standardit, joiden mukaan tilintarkastajan työtä valvotaan kaikilla käsittelytasolla ja kaikissa vaiheissa tilintarkastajan pätevyydestä riippumatta. Valvonta kattaa niin asiakysymykset kuin tarkastusmenetelmien käytön.

Tuloksellisuustarkastuksen laatutyön lähtökohtana on, että tarkastukset toteutetaan tuloksellisuustarkastuksesta annettujen ohjeiden ja niitä tarkentavien alemmantasoisien ohjeistuksen mukaisesti. Tuloksellisuustarkastuksen ohjeiden mukainen laadunvarmistus vastaa kaikilta osin ISSAI-standardien vaatimuksia ja niiden soveltamista koskevia parhaita käytäntöjä.

Tuloksellisuustarkastuksen laadunvarmistus kattaa koko tarkastusprosessin. Laadunvarmistuksen toimenpiteet on integroitu tarkastusprosessiin vaiheittain.

Laaduntarkastus

Vuonna 2010 tilintarkastus toteutti suunnitelman mukaisesti yhteensä 21 laaduntarkastusta, jotka kohdistuivat 21 eri tilintarkastajan tarkastuskohteen vuoden 2009 tilintarkastuksiin tai järjestelmätarkastuksiin. Jokainen seitsemästä tilintarkastuspäälliköstä suoritti kolme laaduntarkastusta.

Tarkastuskohteet valittiin satunnaisesti niistä tarkastajista, jotka eivät olleet laaduntarkastuksen kohteena vuonna 2009. Lisäksi laaduntarkastukset kohdennettiin niin, että tarkastuksen kattoivat kaikki tilintarkastuksen lausuma-alueet. Kaikki laaduntarkastukset on dokumentoitu sähköisiin valvontalomakkeisiin.

Tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna osana sisäistä laaduntarkastustaan suorittanut kaikkien valmistuneiden tarkastuskertomusten laadunarvioinnin. Arvioinnista on vastannut tarkastuspäällikkö, joka ei ole osallistunut arvioitavaan tarkastusprosessiin.

Arviointi on suoritettu arviointilomakkeen avulla. Arvioitavat asiat on ryhmitelty tarkastuskertomuksen vakiorakenteen mukaan ja arviointi on kohdistunut tuloksellisuustarkastuksen ohjeen mukaisten laatuvaatimusten pohjalta määriteltyihin osatekijöihin.

Arvio laaturiskien hallinnan välineiden riittävydestä

Tarkastuksen toimintayksiköiden toimintaan liittyvien laaturiskien hallinta perustuu tarkastusprosessin vakioimiseen, ohjeistuksen ajantasaisuuteen sekä asiantuntevaan ohjaukseen ja valvontaan. Tämän lisäksi esimerkiksi tilintarkastuksessa riskinhallintaa on voitu tehostaa työpaperikäytäntöjen kehittämisellä ja sähköisen tarkastusprosessityökalun avulla.

Tarkastustoiminnassa henkilöriski muodostaa välillisesti myös laaturiskin. Laaturiskin hallinnassa on tässä mielessä kyse osamisesta, motivaatiosta, projektihallinnasta ja resurssien tasapainoisesta käytöstä.

Tarkastuksen toimintayksiköt ovat aktiivisin toimenpitein, muun muassa edistämällä yhtenäisiä menettelyjä ja käytäntöjä, tehostamalla projektinhallintaa sekä erityisesti tuloksellisuustarkastuksessa edistämällä ryhmätyön toimintakulttuuria, pyrkiin ehkäisemään ja rajoittamaan henkilöriskien vaikutuksia tarkastustyön laatuun.

Edellä esitetyn perusteella voidaan sanoa, että tarkastuksen toimintayksiköillä on ollut riittävät välineet laaturiskien hallintaan.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Kertomusvuonna 2010 tarkastusvirastossa on Valtiontalouden tarkastusvirastosta (676/2000) annetun lain 3 §:n mukaisen tarkastussuunnitelman valmistelun yhteydessä toteutettu tehokkuus- ja vakausohjelma. Tehokkuus- ja vakausohjelman yhteydessä viraston toiminnan suunnittelun perustana oleva henkilöstöresurssien määrä sopeutettiin tiukentuneeseen talousarviontilanteeseen. Henkilöstötyövuosien määrä suunniteltiin laskevaksi vuoteen 2014 asti. Tässä yhteydessä on toteutettu sisäisiä organisointimuutoksia sekä toimintoja ja tarkastuksia priorisoimalla pyritty varmistumaan siitä, että tarkastustoimintaa voidaan kohdistaa valtiontalouden ja valtion taloudenhoiton kannalta strategisesti tärkeimpiin riskeihin. Toimintojen priorisointi on edellyttänyt erityisen huomion kiinnittämistä tehollisen työajan kohdistumiseen ulkoisille suoritteille ja henkilökunnan työhyvinvointiin.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Tarkastusviraston tarkastus- ja asiantuntija-toiminnan suoritteiden määrä vuonna 2010

on kokonaisuutena arvioituna ollut aikaisempien vuosien tasolla. Tarkastus- ja asiantuntijatoiminnan kappalemääräisten suoritteiden vaihtelun arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon se, että tarkastus- ja asiantuntijatyö ajoittuu osin eri vuosille kuin raportointi ja työn julkistaminen. Aikaisempiin vuosiin verrattuna tarkastusvirasto on vuonna 2010 kohdistanut lisää resursseja vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontatehtävään sekä puoluelaisissa (683/2010) tarkastusviraston tehtäväksi säädettyyn valvontatehtävään.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Tarkastusviraston menot vuonna 2010 olivat yhteensä 14,98 miljoonaa euroa (2009 13,75 milj. €, 2008 12,72 milj. €). Viraston henkilöstökulut vuonna 2010 ilman sivukuluja olivat 9,97 miljoonaa euroa (2009 8,81 milj. €, 2008 milj. 8,15 €). Kuviossa 6 on kuvattu tarkastusviraston menojen kehitys.

Tarkastusviraston menot ovat kasvaneet vuonna 2010 edelliseen vuoteen verrattuna 8,9 prosenttia. Merkittävä osa menojen kasvusta selittyy eduskunnan virkaehtosopimukseen perustuvan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotosta sekä tarkastusviraston tehtä-

Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Taulukko 1

Tehollisen työajan kohdentuminen eri suoritetypyeille (työpäivää)			
	2008	2009	2010
Tilintarkastus	8 722	8 748	8 451
Laillisuustarkastukset	0	0	511
Tuloksellisuustarkastus	7 415	6 618	6 802
Muut tarkastukset	113	55	82
FIPO-tarkastukset	0	0	501
Eduskuntakertomukset	222	235	263
Vaali- ja puoluerahoitusvalvonta	0	0	554
Asiantuntijatoiminta	841	1 021	1 667
Ulkoiset suoritteet yhteensä	17 313	16 676	18 829
Väliillinen työaika, lomat ja muut poissaolot yhteensä	20 031	20 278	18 527
Kokonaistyöaika yhteensä	37 344	36 955	37 357

väksi annetusta puolue- ja vaalirahoitusvalvontatehtävästä sekä aiemmilta vuosilta aloitettujen hankkeiden, kuten sähköinen työpöytä, loppuunsaattamista. Suhteellisesti voimakkainta menojen kasvu on ollut henkilöstömenoissa. Puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan välittömät kustannukset vuonna 2010 olivat 323 000 euroa ja ne kohdentuivat palkkamenoihin ja palveluiden ostoihin.

Tarkastusvirasto on asettanut toiminnan taloudellisuutta koskevat tavoitteet tarkastuksen toimintayksiköille. Vuodelle 2010 asetettiin erityiseksi taloudellisuustavoitteeksi, että suoritepäivän hintaa nostavat hankkeet ovat sellaisia, että ne parantavat toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta tulevina vuosina. Tilintarkastuksen suoritepäivän hinta laski edelliseen vuoteen verrattuna 0,3 prosenttia ja tuloksellisuustarkastuksen 5,7 prosenttia. Viraston suoritepäivän hinta laski 4,1 prosenttia.

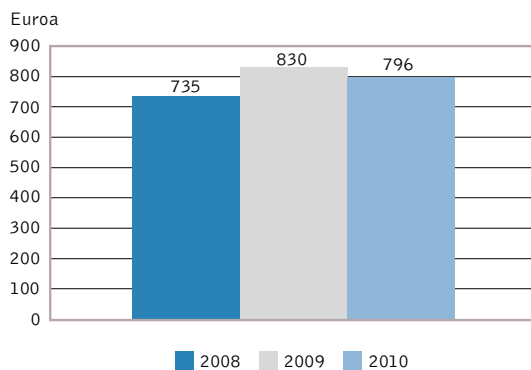
Tilintarkastus kohdentaa tarkastustoiminnan resursseja tarkastusprojekteille henkilötöyvuosina. Henkilöstöressurssien koh-

dentuminen euromääräistetään keskimääräisen tarkastuspäiväkustannuksen perusteella. Tämä on perusteltua siksi, että näin voidaan parhaiten ottaa huomioon erilaisten tarkastusprojektien edellyttämä osaaminen ja uuden tarkastushenkilöstön tehtävään perehdyttämisen kustannus.

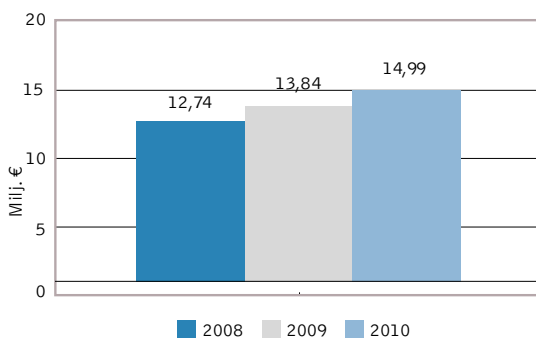
Tuloksellisuustarkastusta koskevana taloudellisuustavoitteena on, että 80 prosenttia tarkastuksista tehdään suunnitelluissa kustannuksissa. Kustannukset arvioidaan suunnitteluvaiheessa työpäivinä ja muina tarkastuksen suorina kustannuksina.

Kertomusvuonna valmistuneista tarkastushankkeista 65 prosenttia (11 tarkastushanketta 17 hankkeesta) on valmistunut suunnitelluissa kustannuksissa. Kahden tarkastushankkeen osalla kustannusten ylittyminen on ollut merkittävää. Vaikka taloudellisuustavoitetta ei ole saavutettu, on kehitys ollut tältä osin myönteistä, sillä aiemmin noin puolet hankkeista on valmistunut suunnitelluissa kustannuksissa.

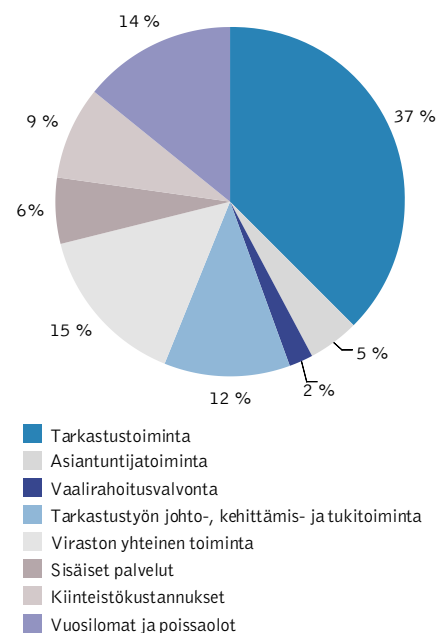
Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut



Kuvio 2 VTV:n suoritepäivän kustannus



Kuvio 3 Menojen kokonaiskehitys



Kuvio 4 Kokonaiskustannusten kohdentuminen eri suoritetyppeille

1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Perustuslain mukaisesta tehtävästä suoriutumisen edellyttävä tarkastusviraston osaamisen tavoitetason kuvaus on esitetty tarkastusviraston strategian henkilöstövisiossa ja strategian henkilöstöpoliittisessa osiossa.

Tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka rakentuu seuraavista osa-alueista:

- tarkastusviraston ja sen henkilöstön toimintaetiikka,
- kannustava ja oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä,
- kannustava esimies-, asiantuntija- ja amatillinen osaajaura,
- osaamisen johtamis- ja kehittämisjärjestelmä, jonka osaamisalueet tukevat tarkastusviraston perustehtävän ja strategian toteuttamista,
- selkeä ja tehokas johtamisjärjestelmä,
- hyvä työnhallinta,
- työyhteisöllisyys,
- työhyvinvointi ja
- ammatti-identiteetti ja ammattiyhteisyys.

Vuotta 2010 koskevassa tulostavoiteasiakirjassa on tuotu esiin henkisten voimavarojen kehittämisen keskeiset tavoitteet olivat panostukset osaamisen johtamisen, osaamisen ja esimiestyön kehittämiseen, työnhallintaan, tuloksellisen työuran kehittämiseen sekä työhyvinvointiin.

Kertomusvuonna tarkastusvirastossa on otettu käyttöön etätö vuonna 2009 aloitetun kokeilun ja siitä saatujen myönteisten kokemusten perusteella. Etätöyön tavoitteena on parantaa viraston toiminnan ja työtehtävien tuloksellisuutta sekä monipuolistaa työn organisointimahdollisuuksia.

Viraston johdolle, toimiville esimiehille ja muille esimieskoulutukseen hakemuksen perusteella valituille yhteensä 35 henkilölle on järjestetty laaja johtamiskoulutus, joka on muodostunut yhteensä 27 lähipäivästä, perehtymisestä johtamista käsittelevään kirjallisuuteen sekä osallistuneiden omista hankeesityksistä.

Kannustavaa esimies- ja asiantuntijauraa varten tarkastusviraston työjärjestystä on täydennetty urakehitystä tukevilla virkanimikkeillä sekä näiden virkojen tarkennetuilla kelpoisuusvaatimuksilla. Urakehitystä on lisäksi tuettu muun muassa siten, että virastossa toteutettaviin hankkeisiin on haettu vetäjiä ja jäseniä ilmoittautumismenettelyllä.

Tuloksellisuustarkastuksen profilointi vaikuttavuustarkastukseen sekä hallinnon toiminnan ja toimintojen laillisuutta koskevan tarkastustoiminnan keskittäminen erilliseksi tarkastusmuodoksi on tukenut asiantuntijoiden erikoistumismahdollisuuksia ja vahvistanut osaamisen kehittymistä.

Osaamisen johtamista ja kehittämistä on jatkettu osaamisprojektien työn ja esitysten sekä vuonna 2008 toteutetun osaamiskartoituksesta saatujen tulosten ja kokemusten perusteella.

Työjärjestyksessä osaamisen yleisten perusteiden kehittäminen on keskitetty johdon tuen toimintayksikköön ja niitä koskevien palveluiden tuottaminen hallintoyksikköön. Osaamisen johtaminen on liitetty osaksi tarkastusvirastotason koulutussuunnittelua, joka muodostaa rungon keskeiseksi osaamisalueiksi määriteltävien osaamisalueiden koulutuksen järjestämisessä. Osaamisen johtamista ja kehittämistä koskeva viraston yhteinen hanke on vielä kesken. Tarkastusvirastossa on tuettu asiantuntijoiden pyrkimyksiä kansainvälisiin tehtäviin, jotka tukevat viraston osaamisalueille sijoittuvaa osaamista.

Osaamisen johtamista varten on hankittu työvälineeksi Komppi-järjestelmä, jonka avulla toimintavuonna toteutettiin sekä henkilökohtaiset kehityskeskustelut että työsuoritusten arvioinnit. Samalla järjestelmällä toteutetaan myöhemmin myös osaamiskartoitukset sekä henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat (HEKS).

Hyvään työnhallintaan on pyritty osoittamalla selkeästi kaikilla suunnittelutasoilla käytettävissä olevat resurssit ja aikataulut työtehtävien ja hankkeiden sekä projektien toteuttamiseen. Työtehtävien paremmalla ennakkoinnilla ja työnjaolla sekä uusien työ-

välineiden avulla on tuettu tuloksellista toimintaa sekä työssä jaksamista. Viraston hankke- ja projektityöskentelyä tehostava ja yhdenmukaistava koulutus on aloitettu vuoden 2010 aikana

Työyhteisöllisyyttä virastossa tuetaan avoimella ja selkeällä koko henkilökunnal-

le annettavalla informaatiolla ja järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja muuta yhteistä toimintaa viraston henkilökunnalle. Henkilöstölle on kertomusvuonna järjestetty säännöllisiä pääjohtajan infotilaisuuksia ja muita yhteisiä tilaisuuksia.

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

Tarkastusviraston henkilöstömäärä on viime vuosina pysynyt lähes ennallaan. Henkilöstön määrä on vuoden 2006 tasolla. Miesten määrä on vähentynyt edellisvuodesta 2,4 prosenttia. Naisten määrä on ennallaan.

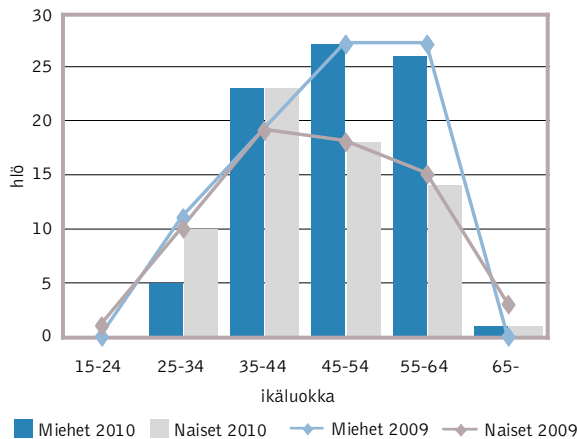
Taulukko 3

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet				
	2008	2009	2010	Vuosi­muutos %
Henkilöstömäärä 31.12.	151	150	148	-1,3
Naiset	63	66	66	0
Miehet	88	84	82	-2,4
Henkilötyövuodet	147	147	148	0,7

Henkilöstön ikärakenteessa näkyy sekä miesten ja naisten kasvava osuus 35–44-vuotiaiden ikäryhmässä. Naisten keski-ikä laski edellisvuodesta 2,9 prosenttia. Vuoden lopussa 45 vuotta täytäneiden osuus koko henkilöstöstä oli 58,8 prosenttia, joka on 1,2 prosenttia pienempi kuin vuoden 2009 lopussa. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä on 63,7 vuotta.

Taulukko 2

Naisten ja miesten keski-ikä, kaavio henkilöstön ikärakenne 31.12.				
	2008	2009	2010	Vuosi­muutos %
Koko henkilöstö	47,3	47,4	47,2	-0,3
Naiset	45,9	46,3	45,0	-2,9
Miehet	48,3	48,3	49,1	1,7



Kuvio 5 Henkilöstön ikärakenne 31.12.

Henkilöstön koulutustaso on korkea. Naisten koulutustasoindeksi kohosi 3,3 prosenttia edellisvuoteen nähden. Vuoden lopussa ylemmän korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus oli 79 prosenttia koko henkilöstöstä. Tutkijakoulutuksen (liseniaatin tai tohtorin tutkinnon) suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli 13,5 prosenttia.

Taulukko 4

Koulutustasoindeksi 31.12.				
	2008	2009	2010	Vuosimuutos %
Koko henkilöstö	6,7	6,6	6,7	2,0
Naiset	6,5	6,4	6,6	3,3
Miehet	6,8	6,8	6,8	0,0

Henkilöstö on pääosin vakinaista. Määräaikaisten osuus kasvoi jonkin verran edellisvuoteen nähden.

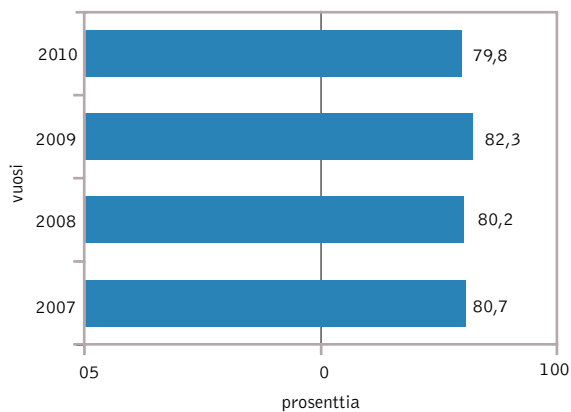
Taulukko 5

Vakinainen ja määräaikainen henkilöstö 31.12.				
	2008	2009	2010	Vuosimuutos %
Vakinaiset	142	143	139	-2,8
Naiset	58	62	58	-6,5
Miehet	84	81	81	0,0
Määräaikaiset	9	7	9	28,6
Naiset	5	4	8	100,0
Miehet	4	3	1	-66,7

Osa-aikaisten osuus on kasvanut 133,3 prosenttia edellisvuodesta. Kasvu johtuu pääosin osittaiten hoitovapaiden lisääntymisestä.

Taulukko 6

Koko- ja osa-aikainen henkilöstö 31.12.				
	2008	2009	2010	Vuosi muutos %
Kokoaikaiset	148	147	141	-4,1
Osa-aikaiset	3	3	7	133,3



Kuvio 6 Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (%)

Taulukko 7

Työvoimakustannukset				
	2008	2009	2010	Vuosi muutos %
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	10 370 294	11 098 011	12 088 520	8,9 %
Tehdun työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	61,3 %	77,9 %	76,3 %	-2,0 %
Välilliset työvoimakustannukset	4 016 703	4 131 101	4 617 224	11,8 %
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista	63,2 %	59,3 %	61,8 %	4,2 %

Lähde: Tahti-järjestelmä.

Työhyvinvointi

Henkilöstön tulovaihtuvuus oli lähes vuoden 2008 tasolla kun se vuonna 2009 oli selvästi vähäisempää. Sairauspoissaolojen määrä laski 26,1 prosenttia yhtä henkilötyövuotta kohden. Työterveyspalvelujen nettokustannukset nousivat 23,4 prosenttia.

Taulukko 8

Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi				
	2008	2009	2010	Vuosi muutos %
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	4,7 %	7,3 %	0,7 %	-90,4 %
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	9,4 %	4,0 %	7,4 %	85,0 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	9,7	9,9	7,3	-26,1 %
Työterveyspalvelujen kustannukset nettona (€/htv)	429 €	432 €	496 €	14,8 %

Henkilöstön kehittäminen

Koulutukseen osallistuminen lisääntyi 9,8 prosenttia yhtä henkilötyövuotta kohden. Koulutus-
kustannukset ilman palkkakustannuksia ja omaehtoista ammattitaidon kehittämistä kasvoivat
30 prosenttia edellisvuodesta.

Taulukko 9

Koulutus ja kehittäminen				
	2008	2009	2010	Vuosi- muutos %
Koulutukseen osallistuminen (euroa/htv) ¹	1 159 €	870 €	1 131 €	30,0 %
Koulutukseen osallistuminen (työpäivät/htv) ¹	8,1	6,1	6,7	9,8 %

¹ Ei sisällä menetetyn työajan palkkakustannuksia eikä omaehtoista ammattitaidon kehittämistä.

1.5 Tilinpäätösanalyysi

1.5.1 Rahoituksen rakenne

Vuoden 2010 tilinpäätöksen mukaan rahoituksessa ei tapahtunut muutoksia. Tarkastusviraston menot katettiin viraston toimintamomentilta 21.40.01 ja arvonlisäveromenot momentilta 21.40.29.

1.5.2 Talousarvion toteutuminen

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2010 toimintamenoihin 13 377 000 euroa. Tämä on 3,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2009. Toimintamomentilta siirtyi seuraavalle vuodelle 1 447 000 euroa. Siirtyvä erä on 47,5 prosenttia edellisen vuoden siirtyvästä erästä. Siirtyvä erä vastaa noin yhden kuukauden menoja. Siirtyvän erän muutos johtuu toimintamomentin määrärahan muutoksesta, eduskunnan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönoton täysimääräisenä toteutumista, puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan ja sitä varten hankitun tietojärjestelmän sekä eräiden muiden, viivästyneiden, ITC-hankkeiden toteutumisesta. Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2010 arvonlisäveromenoihin 560 000 euroa. Määräraha ylittyi 35 720 eurolla. Eduskunnan kansliatoimikunta myönsi ylitysluvan ko. arviomäärärahan ylittämiseen tarkastusviraston esityksestä.

1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tarkastusviraston toiminnan kulut kasvoivat vuoteen 2009 verrattuna 8,9 prosenttia. Tarkastusviraston kuluista vuonna 2010 oli henkilöstökuluja 77,6 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 13,3 prosenttia eduskunnan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönoton myötä. Muilta osin palkat ja palkkiot kasvoivat 9,3 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat kuluerät olivat palvelujen ostot 9,7 prosenttia ja vuokrat 8,9 prosenttia. Muissa määrälajeissa tapahtui kasvua ainoastaan muissa menoissa, jossa kasvu johtui pääosin puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan ITC-hankkeiden toteuttamisesta.

1.5.4 Tase

Tarkastusviraston käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo kasvoi kertomusvuonna 202 791,17 euroon edellisen vuoden 141 599,96 euroon. Muutos selittyy sillä, että vuonna 2010 toteutettiin edellistä vuotta enemmän käyttöomaisuuden, lähinnä ITC-laitteiden ja ohjelmistojen hankintoja.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtiontalouden tarkastusviraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja tilivelvollisuuden edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Tarkastusviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan tilaa on arvioitu vertaamalla sitä valtioneuvoston controllerin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan hyvää käytäntöä ja arviointia valtion virastoissa ja laitoksissa koskevaan suositukseen ja hyödyntämällä sen sisältämää arviointikehikkoa. Viraston johdon laatima arviointi perustuu toimintayksiköiden ja yksiköiden suorittamaan itsearviointiin, jota on täydennetty sisäisen tarkastuksen havainnoilla.

Arvioinnin perusteella Valtiontalouden tarkastusvirastossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetyt vaatimukset.

Vuoden aikana on toteutettu organisaatiomuutoksia ja laajennettu etätyömahdollisuuksia, joilla on pyritty tukemaan työhyvinvointia ja tehostamaan horisontaalisten toimintojen toimintaedellytyksiä. Valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2010 käynnistetyssä tehostamis- ja va-kausohjelmassa on viraston toiminnan suunnittelua muutettu siten, että toiminnan suunnittelu perustuu laskevaan henkilöstömäärään. Tämä yhdessä uusien vaali- ja puoluerahoitustehtävien resursoinnin kanssa edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä viraston sisäiseen resurssien kohdistamiseen ja tehtävien priorisointiin suhteessa viraston perustuslainmukaisen tehtävän toteuttamiseen.

Riskien arviointia sekä riskienhallinnan dokumentointia kehitetään edelleen vuoden 2011 aikana. Keskeisimmät kehityskohteet ovat riskienhallinnan dokumentoitu seuranta ja riskienhallinnan yhdistäminen osaksi viraston suunnitteluprosessia, tarkastusohjeistuksen edelleen kehittäminen sekä henkilöstön jaksamisen seuranta ja työhyvinvointia tukevat toimenpiteet.

Helsingissä 15. päivänä maaliskuuta 2011

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Esikuntapäällikkö Marko Männikkö

1.7 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kertomusvuodelta ei raportoitavaa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Päälukun, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2009	Talousarvio 2010 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2010 määrärahojen käyttö vuonna 2010	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2010	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuodelta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2010	Käyttö vuonna 2010 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
21. Eduskunta										
21.40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	14 331 330,66	13 937 000,00	12 525 764,81	1 446 955,29	13 972 720,10		3 045 717,59	16 422 717,59	14 975 762,30	1 446 955,29
21.40.01 Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 826 000,00	13 377 000,00	11 930 044,71	1 446 955,29	13 377 000,00	0,00	3 045 717,59	16 422 717,59	14 975 762,30	1 446 955,29
21.40.29 Valtiontalouden tarkastusviraston arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	505 330,66	560 000,00	595 720,10	0,00	595 720,10	-35 720,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	14 331 330,66	13 937 000,00	12 525 764,81	1 446 955,29	13 972 720,10		3 045 717,59	16 422 717,59	14 975 762,30	1 446 955,29

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2010–31.12.2010		1.1.2009–31.12.2009	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	<u>3 356,00</u>	3 356,00	<u>2 286,00</u>	2 286,00
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	178 578,04		132 488,28	
Henkilöstökulut	12 112 533,83		10 789 049,54	
Vuokrat	1 231 624,72		1 236 162,44	
Palvelujen ostot	1 550 580,66		1 352 035,58	
Muut kulut	268 063,10		269 537,52	
Poistot	93 739,08	<u>15 435 119,43</u>	131 338,69	<u>13 910 612,05</u>
Jäämä III		-15 431 763,43		-13 908 326,05
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-595 720,10</u>	<u>-595 720,10</u>	<u>-505 330,66</u>	<u>-505 330,66</u>
Tilikauden kulujaämä		<u>-16 027 483,53</u>		<u>-14 413 656,71</u>

4 Tase

	31.12.2010		31.12.2009	
Vastaavaa				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	5 926,72		8 736,01	
Keskeneräiset hankinnat	<u>66 102,30</u>	72 029,02	<u>0,00</u>	8 736,01
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	126 707,98		126 949,57	
Kalusteet	<u>4 054,17</u>	<u>130 762,15</u>	<u>5 914,38</u>	<u>132 863,95</u>
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		202 791,17		141 599,96
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>7 849,78</u>	<u>7 849,78</u>	<u>1 076,62</u>	<u>1 076,62</u>
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		<u>7 849,78</u>		<u>1 076,62</u>
Vastaavaa yhteensä		<u>210 640,95</u>		<u>142 676,58</u>
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02		-819 653,02	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 124 124,46		-902 148,41	
Pääoman siirrot	15 310 635,68		14 191 680,66	
Tilikauden kulujäämä	<u>-16 027 483,53</u>	-2 660 625,33	<u>-14 413 656,71</u>	-1 943 777,48
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	312 984,07		101 174,17	
Tilivirastojen väliset tilitykset	296 601,61		266 238,89	
Edelleen tilittävät erät	213 684,11		188 236,85	
Siirtovelat	<u>2 047 996,49</u>	<u>2 871 266,28</u>	<u>1 530 804,15</u>	<u>2 086 454,06</u>
Vieras pääoma yhteensä		<u>2 871 266,28</u>		<u>2 086 454,06</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>210 640,95</u>		<u>142 676,58</u>

5 Liitetiedot

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tarkastusviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksen laatimisesta on säädetty valtion talousarvioasetuksen 61–66 h §:ssä.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina alkupe- räisestä hankintahinnasta.

Poistoaika on atk-ohjelmien ja -laitteiden kohdalla kolme vuotta, virka-auton kohdalla seitsemän vuotta sekä kaikkien muiden koneiden, laitteiden ja toimistokalusteiden kohdalla viisi vuotta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisomaisuutta.

Toiminnan tuotoissa tuotot sisältävät käytöstä poistetun omaisuuden myyntitulot.

Toiminnan kuluissa henkilöstökulut sisältävät Valtiontalouden tarkastusviraston virkapal- kat, lomarahat, ylityöt, asiantuntijapalkkiot, koulutuspalkkiot, muut palkkiot, lomapalkkavelan muutoksen sekä henkilöstösivukulut. Muut kulut sisältävät matkakulut, koti- ja ulkomaiset jä- senmaksut, käyttöoikeusmaksut, Valtiokonttorille maksetut liikennevahinkomaksut sekä muut julkisyhteisölle maksettavat pakolliset maksut, jotka eivät ole veroja.

Taseen vieraassa pääomassa olevat lyhytaikaiset siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan.

Valtiontalouden tarkastusviraston liikekirjanpidossa kirjauserusteena on maksuperusteen mukainen kirjaus.

Tilinpäätöksessä kirjaukset on oikaistu suoriteperusteen mukaisiksi.

Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot

Tarkastusvirastolla ei ole päättyneen varainhoitovuoden aikana tiliviraston kirjanpidossa netto- budjetoituja momentteja, joille on talousarviossa merkitty nettotuloa tai myönnetty nettomäärä- rahaa.

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin nimi	Talousarvio (TA+ LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
21. Eduskunta	560 000,00	35 720,10	6
21.40.29 Arvonlisäveromenot	560 000,00	35 720,10	6
Pääluokka yhteensä	560 000,00	35 720,10	6

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tarkastusvirastolla ei ole peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2010	2009
Henkilöstökulut	9 978 286,85	8 807 275,51
Palkat ja palkkiot	9 548 014,40	8 735 524,80
Lomapalkkavelan muutos	430 272,45	71 750,71
Henkilösivukulut	2 134 246,98	1 981 774,03
Eläkekulut	1 806 607,51	1 679 607,69
Muut henkilösivukulut	327 639,47	302 166,34
Yhteensä	12 112 533,83	10 789 049,54
Johdon palkat ja palkkiot ¹⁾ josta	578 220,32	669 671,23
- tuloperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	160 528,23	151 991,67
Johto	7 231,07	9 045,00
Muu henkilöstö	153 297,16	142 946,67

1) Ei sisällä henkilöstösivukuluja

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tarkastusvirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuus-hyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Käyttöomaisuus	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto- %	Jäännös- arvo %
Aineettomat hyödykkeet				
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
Aineelliset hyödykkeet				
125 - 126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	7	14	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Hankintameno sisältää kaikki käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu.

Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	301 618,53	36 240,81	337 859,34
Lisäykset	3 107,53		3 107,53
Vähennykset	28 314,78	14 016,48	
Hankintameno 31.12.2010	276 411,28	22 224,33	298 635,61
Kertyneet poistot 1.1.2010	292 882,52	36 240,81	329 123,33
Vähennysten kertyneet poistot	28 314,78	14 016,48	42 331,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	5 916,82		5 916,82
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2010	270 484,56	22 224,33	292 708,89
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	5 926,72	0,00	5 926,72

Käyttöomaisuus	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	981 981,24	79 598,62	1 061 579,86
Lisäykset	86 236,06		86 236,06
Vähennykset	131 658,62	1 744,00	133 402,62
Hankintameno 31.12.2010	936 558,68	77 854,62	1 014 413,30
Kertyneet poistot 1.1.2010	855 031,67	73 684,24	928 715,91
Vähennysten kertyneet poistot	131 143,02	1 744,00	132 887,02
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	85 962,05	1 860,21	87 822,26
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2010	809 850,70	73 800,45	883 651,15
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	126 707,98	4 054,17	130 762,15

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Tarkastusvirastolla ei ole rahoitustuottoja ja -kuluja.

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tarkastusvirastolla ei ole talousarviotaloudesta annettuja, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tarkastusvirastolla ei ole hallinnassaan osakkeita, osuuksia, muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä taseen rahoituseriä ja hoidossa olevia valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita myönnettyjä valtiontakauksia ja valtion takuita ja muita vastuusitoumuksia.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

Liite 15 Velan muutokset

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden aikana ollut hoidossa valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tarkastusvirastolla ei ole taseessa maturiteettijakaumaa eikä duraatiota.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tarkastusviraston tilinpäätöksestä on annettu oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöslaskelmissa ja niiden liitteenä annetuissa tiedoissa sekä toimintakertomuksessa.

Tarkastusvirastossa ei ole havaittu väärinkäytöksiä eikä rikoksia.

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15. maaliskuuta 2011

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Hallintojohtaja Mikko Koiranen

Viraston johto vuonna 2010



Tietojohtaja
Jaakko Hamunen

Ylijohtaja
Vesa Jatkola

Esikuntapäällikkö (vs.)
Marko Männikkö

Ylijohtaja
Esa Tammelin

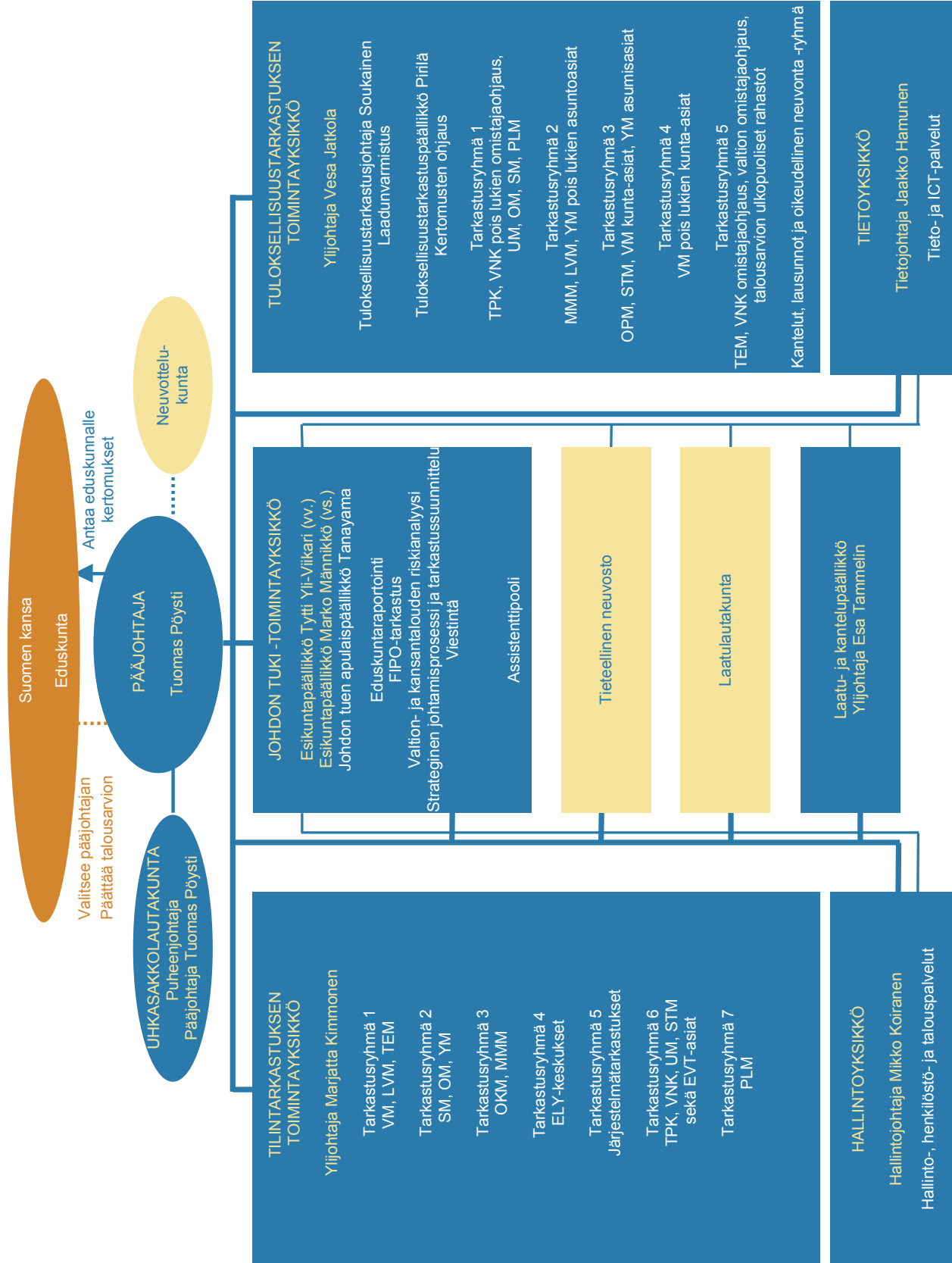
Hallintojohtaja
Mikko Koironen

Ylijohtaja
Marjatta Kimmonen

Pääjohtaja
Tuomas Pöysti

Esikuntapäällikkö (vv.)
Tytti Yli-Viikari

Liite 1 • Organisaatio ja tehtäväjako



Liite 2 • Loppusuoritteet vuonna 2010

Valtiontalouden tarkastusviraston eduskunnalle annettavat kertomukset

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2009, K 20/2010 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2009 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta, K 13/2010 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2009 europarlamenttivaaleissa, K 1/2010 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2009 uusituissa kunnallisvaaleissa Karkkilassa, Kauniaisissa ja Vihdissä K 12/2010 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2009 Loviisan kunnallisvaaleissa K 16/2010 vp

Tilintarkastus

Tasavallan presidentin kanslia

Tasavallan presidentin kanslia 114/53/09

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslia 115/53/09

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Ulkoasiainministeriö 116/53/09

Oikeusministeriön hallinnonala

Oikeusministeriö 117/53/09

Rikosseuraamusvirasto 118/53/09

Sisäasiainministeriön hallinnonala

Sisäasiainministeriö 119/53/09

Hallinnon tietotekniikkakeskus 120/53/09

Helsingin kihlakunnan

poliisilaitos 121/53/09

Hätäkeskuslaitos 122/53/09

Keskusrikospoliisi 123/53/09

Liikkuva poliisi 124/53/09

Maahanmuuttovirasto 125/53/09

Pelastusopisto 126/53/09

Poliisiammattikorkeakoulu 127/53/09

Poliisin tekniikkakeskus 128/53/09

Rajavartiolaitos 129/53/09

Sisäasiainhallinnon

palvelukeskus 130/53/09

Suojelupoliisi 131/53/09

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriö 132/53/09

Puolustushallinnon

palvelukeskus 133/53/09

Puolustushallinnon

rakennuslaitos 134/53/09

Puolustusvoimat 135/53/09

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriö 136/53/09

Ahvenanmaan lääninhallitus 137/53/09

Etelä-Suomen lääninhallitus 138/53/09

Itä-Suomen lääninhallitus 139/53/09

Lapin lääninhallitus 140/53/09

Länsi-Suomen lääninhallitus 141/53/09

Oulun lääninhallitus 142/53/09

Tilastokeskus 143/53/09

Tullihallitus 144/53/09

Valtiokonttori 145/53/09

Valtion taloudellinen

tutkimuskeskus 146/53/09

Verohallinto 147/53/09

Väestörekisterikeskus 148/53/09

Opetusministeriön hallinnonala

Opetusministeriö 149/53/09

Helsingin kauppakorkeakoulu 150/53/09

Helsingin yliopisto 151/53/09

Joensuun yliopisto 152/53/09

Jyväskylän yliopisto 153/53/09

Kansallisarkisto 154/53/09

Kuopion yliopisto	155/53/09	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	
Kuvataideakatemia	156/53/09	Työ- ja elinkeinoministeriö	195/53/09
Lapin yliopisto	157/53/09	Energiamarkkinavirasto	196/53/09
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	158/53/09	Geologian tutkimuskeskus	197/53/09
Museovirasto	159/53/09	Kilpailuvirasto	198/53/09
Opetushallitus	160/53/09	Kuluttajatutkimuskeskus	199/53/09
Oulun yliopisto	161/53/09	Kuluttajavirasto	200/53/09
Sibeliuksen Akatemia	162/53/09	Matkailun edistämiskeskus	201/53/09
Suomen Akatemia	163/53/09	Mittatekniikan keskus	202/53/09
Suomenlinnan hoitokunta	164/53/09	Patentti- ja rekisterihallitus	203/53/09
Svenska handelshögskolan	165/53/09	Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	204/53/09
Taideteollinen korkeakoulu	166/53/09	Turvatekniikan keskus	205/53/09
Tampereen teknillinen yliopisto	167/53/09	Valtion teknillinen tutkimuskeskus	206/53/09
Tampereen yliopisto	168/53/09	Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	207/53/09
Teatterikorkeakoulu	169/53/09	Etelä-Savon työ- ja elinkeinokeskus	208/53/09
Teknillinen korkeakoulu	170/53/09	Hämeen työ- ja elinkeinokeskus	209/53/09
Turun kauppakorkeakoulu	171/53/09	Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	210/53/09
Turun yliopisto	172/53/09	Kainuun työ- ja elinkeinokeskus	211/53/09
Vaasan yliopisto	173/53/09	Keski-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	212/53/09
Valtion taidemuseo	174/53/09	Lapin työ- ja elinkeinokeskus	213/53/09
Yliopistojen palvelukeskus		Pirkanmaan työ- ja elinkeinokeskus	214/53/09
Certia	175/53/09	Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	215/53/09
Åbo Akademi	176/53/09	Pohjois-Karjalan työ- ja elinkeinokeskus	216/53/09
		Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	217/53/09
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		Pohjois-Savon työ- ja elinkeinokeskus	218/53/09
Maa- ja metsätalousministeriö	177/53/09	Satakunnan työ- ja elinkeinokeskus	219/53/09
Elintarviketurvallisuusvirasto	178/53/09	Uudenmaan työ- ja elinkeinokeskus	220/53/09
Geodeettinen laitos	179/53/09	Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	221/53/09
Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus	180/53/09		
Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus	181/53/09	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	
Maanmittauslaitos	182/53/09	Sosiaali- ja terveysministeriö	222/53/09
Maaseutuvirasto	183/53/09	Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	223/53/09
Metsäntutkimuslaitos	184/53/09		
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	185/53/09		
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			
Liikenne- ja viestintäministeriö	186/53/09		
Ajoneuvohallintokeskus	187/53/09		
Ilmailuhallinto	188/53/09		
Ilmatieteen laitos	189/53/09		
Merenkulkulaitos	190/53/09		
Ratahallintokeskus	191/53/09		
Rautatievirasto	192/53/09		
Tiehallinto	193/53/09		
Viestintävirasto	194/53/09		

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontavirasto 224/53/09
Säteilyturvakeskus 225/53/09
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 226/53/09

Ympäristöministeriön hallinnonala

Ympäristöministeriö 227/53/09
Asumisen rahoitus- ja kehittämis-
keskus 228/53/09
Suomen ympäristökeskus 229/53/09

Valtion tilinpäätös 230/53/09

Talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot

Palosuojelurahasto 231/53/09
Öljysuojarahasto 232/53/09

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomukset

202/2010 Työturvallisuus valtion
työpaikoilla

203/2010 Täydentävyys kehitysyhteistyössä

204/2010 Valtion määräysvallassa olevien
yhtiöiden ja valtion liikelaitosten antama
vaali- ja puoluerahoitus 2006–2009 ja
omistajaohjaus

205/2010 Valtion lainananto
asuntotuotantoon

206/2010 Yliopistojen inhimillisten
voimavarojen hallinta

207/2010 Tuottavuusohjelman valmistelu ja
johtaminen

208/2010 Valtio tonttitarjonnan lisääjänä ja
yhdyskuntarakenteen eheyttäjänä

209/2010 Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n
(Finnfund) toiminta

210/2010 Säätöiden valtiontuki ja valvonta

211/2010 Väylähankkeiden toteuttamisen
perustelut

212/2010 Poliitiikkaohjelmat
ohjausvälineenä – esimerkkinä Terveiden
edistämisen ohjelma

213/2010 Uusiutuvien energiamuotojen
edistäminen

214/2010 Vanhuspalvelut – Säännöllinen
kotihoito

VTV:n tutkimukset ja selvitykset

Kestävä kehitys valtionhallinnossa

Näkökulmia tuloksellisuustarkastukseen

Näkökulmia laaja-alaiseen
innovaatio toimintaan

Kirjeeseen päätyneet

Puolustushallinnon atk-järjestelmien
käyttöönotto

EU rinnakkaistarkastus, EU-tukien
valvonnan kustannukset

Konsulipalvelut

Yksityisteiden valtionapu

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Antinkatu 1
00100 Helsinki
PL 1119, 00101 Helsinki
puhelin 09 4321
telekopio 09 432 5820
s-posti: kirjaamo@vtv.fi
www-kotisivut: <http://www.vtv.fi>

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

puhelin 09 432 5700
telekopio 09 432 5818

Johdon tuen toimintayksikkö

Esikuntapäällikkö vv. Tytti Yli-Viikari

Esikuntapäällikkö vs. Marko Männikkö
puhelin 09 432 5803

Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Vesa Jatkola
puhelin 09 432 5704

Tilintarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Marjatta Kimmonen
puhelin 09 432 5703

Tietoyksikkö

Tietojohtaja Jaakko Hamunen
puhelin 432 5879

Hallintoyksikkö

Hallintojohtaja Mikko Koiranen
puhelin 09 432 5707

Laatu- ja kantelupäällikkö

Ylijohtaja Esa Tammelin
puhelin 09 432 5705

